
Landsmøtet Sakspapir

Møtedato 21.04.2016-24.04.2016
Ansvarlig Prinsippprogramkomiteen
Saksnummer LM6 05.02-16
Gjelder Prinsippprogram

---

1 **Vedlegg i saken:**

2 1. Forslag til prinsippprogram for 2016-2019

3 **PRINSIPPROGRAM**

4 **FORMÅL**

5 Vedta Norsk studentorganisasjons (NSO) prinsippprogram for perioden 2016-2019.

6 **SAKSPRESENTASJON**

7 NSOs prinsippprogram er regulert av vedtektene. Disse sier i § 3.1.2 at:

8 *«Prinsippprogrammet fastsetter organisasjonens grunnprinsipper og overordnede politiske*
9 *prioriteringer. Prinsippprogrammet er overordnet øvrige politiske dokumenter.»*

10

11 I tillegg sier vedtektenes § 11.1 at:

12 *«Prinsippprogramkomiteen skal forberede forslag til Prinsippprogram for Norsk*
13 *studentorganisasjon til det påfølgende Landsmøtet, og fremmer sitt forslag direkte til*
14 *landsmøtet uten annen innstilling. Alle organisasjonsledd har høringsrett.»*

15

16 Komiteen ble valgt av landsmøtet 2015, og har bestått av:

- 17
- 18 • Ådne Hindenes, leder (UiO)
  - 19 • Britt-Marie Andersson (HiB)
  - 20 • Gjermund Håkonseth (NLA Høgskolen)
  - 21 • Ingrid Moe Albrigsten (HiSF)

22 **Prosess**

23 Komiteen har hatt et tydelig fokus på involvering av organisasjonen og å oppnå enighet internt i
24 komiteen. Vi har hatt to høringsrunder for å sikre god forankring av dokumentet fram mot
25 landsmøtet i 2016. Dette er for at dokumentet skal speile organisasjonens meninger i så stor grad
26 som mulig. Komiteen har vært til stede og tilgjengelig for spørsmål om prinsippprogrammet på
27 følgende arenaer:

- 28
- 29 • Avspark-konferansen 2015
  - 30 • Sentralstyremøte 2-15/16
  - 31 • Sentralstyremøte 4-15/16

32

32 Videre har komiteen besøkt medlemslag og komiteer.

33 VURDERING

34 **Prinsippprogrammets funksjon og lengde**

35 Prinsippprogrammet skal, som tidligere nevnt, vise til organisasjonens grunnleggende prinsipper.

36 Komiteen mener et slikt dokument må fortelle hvordan organisasjonen ser for seg at
37 utdanningssektoren nasjonalt og internasjonalt skal se ut på lang sikt.

38

39 Prinsippprogrammet er det øverste styringsdokumentet til NSO. Alle øvrige politiske dokumenter er
40 underlagt prinsippprogrammet i dokumenthierarkiet. Dette innebærer at dokumentet ikke
41 nødvendigvis trenger å forholde seg til tidligere vedtatt politikk. Komiteen har likevel valgt å unngå
42 å gjøre endringer som kan få betydelig utslag for gjeldende politikk.

43

44 Prinsippprogrammet er organisasjonens grunnleggende politiske dokument. Komiteen vurderer det
45 slik at prinsippprogrammet skal brukes både internt og eksternt av organisasjonen.

46

47 I første høringsrunde kom det frem et ønske om en endring av det nåværende prinsippprogrammet
48 både politisk og av strukturen. Vi har også valgt å skrive et kort program, da det er viktig at
49 programmet er tilgjengelig og fordi NSO har utfyllende politikk i sine plattformer. Det ble også ytret
50 ønsker om å fjerne seg fra det nytteperspektivet som var grunnleggende i forrige prinsippprogram.

51 **Behandling av prinsippprogrammet på landsmøtet**

52 Fristen for endrings-, tilleggs- og strykningsforslag til programmet er regulert av vedtektenes
53 § 3.1.2, siste ledd:

54 *«Endrings-, tilleggs- og strykningsforslag må være arbeidsutvalget i hende minst fem*
55 *virkedager før konstitueringen av landsmøtet. Vedtatte endringer er gjeldende fra møtes*
56 *slutt.»*

57 **Gjennomgang av tema i dokumentet**

58 Dokumentet er delt inn i tre kapitler. Komiteen vil her redegjøre for hvor noen av skillelinjene har
59 gått i løpet av denne prosessen.

60 *Visjonen om kunnskapssamfunnet*

61 At NSO skal ha en visjon for kunnskapssamfunnet har komiteen sett på som viktig, og
62 høringsinnspillene har støttet opp om dette.

63 *Studenten og høyere utdanning*

64 Kapitlet om studenten og høyere utdanning består av fire deler. Under lik rett til utdanning
65 snakkes det om studentenes læringsmiljø og velferd. Et tillegg som har kommet som følge av
66 høringsrunden er setningen om studentombud. Dette er tydeliggjort fordi det ikke skal misforstås
67 hva som menes i programmet. Gratisprinsippet er ikke eksplisitt nevnt her, men komiteen mener
68 dette er en naturlig følge av første setning i avsnittet om at alle skal ha lik rett og lik tilgang til
69 høyere utdanning.

70

71 Under kvalitet i utdanningen er endringen av nasjonal karrieropolitikk slik at pedagogisk
72 kompetanse en debatt som bør tas. Komiteen ser det som viktig å løfte undervisningens rolle. Det
73 er viktig å poengtere at en slik endring får konsekvenser for hele sektoren.

74

75 Under delkapitlet om internasjonalisering diskuteres graden av integrering av internasjonale
76 studenter i institusjonsfelleskapet. Komiteen mener at internasjonale studenter i dag ikke blir

77 integrert i stor nok grad. Derfor legges det i innstillingen klare føringer for hvilket ansvar NSO
78 mener at den enkelte institusjon skal ha.

79
80 Delkapittelet om dannelse i utdanningen ble etterlyst av flere i høringsrunden på vårt første utkast.
81 Derfor har vi lagt til et delkapittel om dette. Om dette delkapittelet er dekkende er noe bør
82 diskuteres. I alle diskusjoner om dannelse er det vanskelig å definere hva denne dannelsen består
83 av. På tross av dette har komiteen tatt med dette delkapittelet.

84 *Akademia*

85 Kapittelet om akademia består av fire deler. Komiteen mener at det er viktig å fremheve
86 akademias samfunnsansvar. Akademia har et ansvar for å åpne seg for samfunnet og bidra til å
87 svare på utfordringer som Norge og verden står overfor i større grad enn i dag. Akademisk frihet er
88 under press globalt. Komiteen har derfor et ønske om at dette skal være en overordnet politikk for
89 NSO.

90
91 I delkapittelet om institusjonell autonomi diskuteres styring og finansiering av forskning. Komiteen
92 ønsker at den enkelte institusjon skal kunne lage satsninger hvor forskere kan motiveres til å delta
93 gjennom incentiver. Om dette er riktig måte å styre forskning på er en debatt som landsmøtet bør
94 ta. En annen skillelinje i dette kapittelet handler om finansieringen av private institusjoner. Denne
95 delen er tatt med som følge av høringsrunden hvor det kom inn ønsker om at NSO bør mene noe
96 om dette i prinsippprogrammet. Komiteen har lagt seg på linjen til det forrige prinsippprogrammet.
97 Dette fordi vi mener denne linjen er et godt kompromiss all den tid det viser seg at private
98 institusjoner supplerer de offentlige.

99
100 Delkapittelet om mangfold i akademia handler om likestilling. Grunnen til at komiteen ikke har
101 nevnt noen grupper spesifikt er at dette er linjen vi har lagt oss på i hele dokumentet. Mangfoldet
102 handler om at det skal være en jevnere fordeling av kjønn og etnisitet i ansettelse innenfor
103 akademia. Kapittelet er ikke mer detaljert fordi NSO har underliggende politikk på dette feltet.

---

104 **INNSTILLING**

105 Prinsippprogrammet for 2016-2019 vedtas.

106

1 **VEDLEGG 1: FORSLAG TIL PRINSIPPROGRAM 2016-2019**

2 Prinsippogrammet fastsetter grunnprinsippene og de overordnede politiske prioriteringene til
3 organisasjonen. Prinsippogrammet er overordnet øvrige politiske dokumenter i Norsk
4 studentorganisasjon (NSO).

5 Norsk studentorganisasjon er studentenes største interesseorganisasjon og skal fremme og
6 ivareta studentenes rettigheter lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Norsk studentorganisasjon består
7 det øverste studentdemokratiet ved medlemsinstitusjonene, og inkluderer dermed hver student
8 ved disse institusjonene. Norsk studentorganisasjon sentralt skal virke samlende for
9 medlemslagene og tale studentenes sak i samfunnsdebatten.

10 Dette prinsippogrammet presenterer en visjon for fremtidens kunnskapssamfunn og høyere
11 utdanningssektor. Programmet er bygd opp i følgende deler: Visjonen om kunnskapssamfunnet,
12 studenten og høyere utdanning, og akademien.

13 **Visjonen om kunnskapssamfunnet**

14 *Kunnskapssamfunnet*

15 Kunnskap er viten og forståelse om generelle eller spesifikke aspekter som omgir og opptar
16 mennesket. Norsk studentorganisasjons visjon for kunnskapssamfunnet er at drivkraften til
17 utvikling i samfunnet skal være kunnskap.

18 For at enkeltmennesket skal anerkjenne kunnskapens egenverdi forutsettes det at alle har lik rett
19 og lik tilgang til høyere utdanning i Norge, uavhengig av bakgrunn og livssituasjon.

20 Utviklingen av kunnskapssamfunnet skal bidra til verdiskapning ved å forbedre sosiale og kulturelle
21 forhold, utvikle menneskelige resurser, etikk og moral, samt produksjon av varer og tjenester.

22 *Kunnskapens rolle i samfunnsutviklingen*

23 Kunnskapssamfunnet bygger på at utdanning har en sentral rolle for samfunnsutviklingen og
24 befolkningens velferd. Dette krever en bred folkelig forankring der høyere utdanning er verdsatt
25 både av allmennheten og individet.

26 Det er en forutsetning at beslutninger skal være kunnskapsbaserte og gjennomsluttende for
27 befolkningen. Kunnskap er nøkkelen til et velfungerende demokrati og omstillingsevne i et
28 samfunn i endring.

29 Norsk høyere utdanning i kunnskapssamfunnet skal basere seg på et vitenskapelig eller
30 kunstnerisk grunnlag med rett til å uttrykke, utforske og utdanne.

31 **Studenten og høyere utdanning**

32 *Lik rett til utdanning*

33 *Alle skal ha lik rett og lik tilgang til å ta høyere utdanning.* Det betyr at det må arbeides med å
34 utjevne de ulikheter som hindrer dette, ved å legge til rette for de fysiske- og psykososiale behov
35 hos den enkelte.

36 Det rettslige vernet av studentenes læringsmiljø må styrkes, og staten skal forsikre studenter mot
37 ulykker og skader på lik linje med arbeidstakere. For å sikre at studentenes rettigheter og
38 rettsvern ivaretas skal alle studenter ha tilgang til studentombud.

39 Studentvelferden skal gjøre alle i stand til å begynne på og gjennomføre høyere utdanning,
40 uavhengig av livssituasjon. Trygge rammer er avgjørende for en god studenttilværelse, hvor
41 velferd og studentmedvirking står sentralt. Det skal være mulig å være heltidsstudent uten å være
42 avhengig av arbeid ved siden av studiene.

43 *Kvalitet i utdanningen*

44 For at studentene skal kunne fullføre studiet sitt er det viktig at de opplever kvalitet i utdanningen.
45 All høyere utdanning skal være av høy kvalitet, internasjonalt orientert, forskningsbasert og
46 samfunnsrelevant.

47 Vurdering av studentenes kompetanse skal skje på en rettferdig, faglig begrunnet måte og
48 utformet med mål om studentenes læring.

49 For å oppnå en økt kvalitet i høyere utdanning må pedagogisk kompetanse vektles likt som faglig
50 kompetanse ved vitenskapelige tilsetninger. Dette bør gjenspeiles i utformingen av nasjonal
51 karrieropolitikk for vitenskapelig ansatte.

52 *Internasjonalisering*

53 Norsk høyere utdanning skal være en arena for internasjonalisering av utdanning, kunnskap og
54 kultur.

55 Norske studenter som reiser utenlands og internasjonale studenter som kommer til Norge må sees
56 på som en ressurs for utdanningsinstitusjonene, og må vektlegges både finansielt og
57 administrativt.

58 Den enkelte institusjon må legge til rette for at internasjonale studenter og forskere blir inkludert og
59 integrert i institusjonsfellesskapet.

60 *Dannelse i utdanningen*

61 Høyere utdanning skal bidra til akademisk dannelse. Den skal gjøre studentene til kritisk tenkende
62 individer som kan delta i og reflektere over samfunnet, både som personer og som yrkesutøvere.

63 Studietiden gir mulighet til selvutvikling og selvrealisering. Dette gir økt livskvalitet og evne til aktiv
64 deltakelse i samfunnet. Studentene er en del av og en ressurs for det akademiske fellesskapet, og
65 har derfor rett og plikt til å ta ansvar for akademias utvikling.

66 **Akademia**

67 *Akademias samfunnsansvar*

68 Akademia har ansvar for å produsere kunnskap gjennom forskning og utvikling, forvalte
69 kunnskapen og gjøre den åpent tilgjengelig for alle. *Akademia skal bidra til utvikling av samfunnet*
70 *og svare på problemstillingene Norge og verden står overfor.*

71 *Akademisk frihet*

72 *Akademisk frihet er en viktig grunnstein i akademia.* Denne friheten omfatter blant annet
73 ytringsfrihet, rettigheter tilknyttet eget arbeid, og retten til å velge tema, metode, kilder og
74 konklusjoner.

75 *Institusjonenes autonomi*

76 Institusjonenes autonomi er viktig for å bygge opp om den frie, kritiske forskningen. Den frie
77 forskningen er verdifullt for samfunnet gjennom å kontinuerlig utvikle samfunnet og kritisk vurdere
78 samfunnets organer.

79 Samtidig som den enkelte forsker skal ha akademisk frihet, så er forskningen avhengig av
80 finansiering. Hver enkelt institusjon bør kunne prioritere områder som de ønsker å satse på
81 gjennom sine strategier. I tillegg bør det knyttes incentiver til satsingene ved institusjonen.

82 For å ivareta den individuelle akademiske friheten må det være nok frie midler til at det skal være
83 mulig for forskere ved institusjonene å forske på områder som ikke nødvendigvis er innenfor disse
84 satsingene.

85 Høyere utdanning i Norge finansieres gjennom offentlige midler og tilbys gratis av offentlige
86 utdanningsinstitusjoner. Private institusjoner kan supplere det offentlige tilbudet og skal
87 underordnes samme krav som offentlige institusjoner. Private institusjoner kan delfinansieres av
88 det offentlige, så lenge de ikke tar utbytte.

89 *Mangfold i akademia*

90 Like muligheter er viktig for å skape mangfold i utdanning og forskning. Et mangfold av studenter
91 og forskere gir merverdi i form av at mennesker med ulik bakgrunn og erfaring har ulike tankesett,
92 derfor skal utdanning være tilgjengelig for alle. Rekrutteringen til akademia bør ha de nødvendige
93 tilpasninger for å ivareta dette mangfoldet.